

Organizacija zdravstvene službe

PRIPOROČILA IN SKLEPI SKUPŠČINE SR SLOVENIJE O NOČNEM DELU ŽENA IN MLADINE V INDUSTRIJI, GRADBENISTVU IN PROMETU

(Uradni list SRS št. 14/73)

Ker imajo skupščinska priporočila in sklepi o nočnem delu žena in mladine v industriji, gradbeništvu in prometu velik pomen za zdravstveno varstvo žena in mladine, za vse zdravstvene delovne organizacije, ki se ukvarjajo z medicino dela (dispanzerji za medicino dela, obratne ambulante in tudi šolski dispanzerji), za vse načrtovalce zdravstvenega varstva, zlasti pa za zavod SR Slovenije za zdravstveno varstvo, ki mora izdelati ustrezno analizo o škodljivosti nočnega dela za zdravje žena in predlagati ustrezne ukrepe, zato ponatiskujemo celotno besedilo omenjenih priporočil in sklepov. To je potrebno še bolj, ker morajo biti o tem neposredno seznanjeni tudi zdravstveni delavci, ki delajo na določenih delovnih mestih v zdravstvenih delovnih organizacijah (npr. zdravniki, patronažne medicinske sestre, socialni delavci v zdravstveni službi).

Priporočila

1. O potrebi in upravičenosti nočnega dela žena naj razpravljajo in sklepajo delavski sveti oziroma drugi organi samoupravljanja v organizaciji združenega dela.

2. Organizacije združenega dela naj v okviru razvojnih načrtov do 30. junija 1973 izdelajo petletne programe o postopnem zmanjšanju obsega nočnega dela žena in zlasti še o čimprejšnji odpravi nočnega dela mater z otroki do 7 let.

Programi naj vsebujejo naloge, ukrepe in roke za postopno zmanjševanje nočnega dela žena. V programih naj bodo predvidena delovna mesta za tiste delavke, ki delajo v nočni izmeni, tako da bosta zagotovljeni njihova socialna varnost in stabilnost.

Za delovna mesta, kjer je nočno delo še neizogibno potrebno, je treba v programih določiti tudi ukrep za izboljšanje delovnih pogojev za nočno delo žena.

3. Organizacije združenega dela naj v sodelovanju z interesnimi skupnostmi, vzgojno varstvenimi zavodi in pristojnimi organi poskrbe za ureditev varstva otrok, predvsem tistih delavk, ki delajo v nočni izmeni.

4. Organizacije združenega dela naj delavkam, ki delajo v nočni izmeni, zagotovijo topli obrok v ustreznih kalorični vrednosti ter prevoz na delo in z dela, zlasti za tiste delavke, ki so iz bolj oddaljenih krajev.

5. Organizacije združenega dela naj zagotovijo, da bo tudi nočna izmena zasledena s strokovnimi delavci, ki so potrebni, da poteka delo organizirano in nemoteno.

6. Industrijske, gradbene in prometne organizacije združenega dela naj do konca leta 1973 v celoti odpravijo nočno delo mladoletnih delavcev.

Sklepi:

1. Republiški sekretariat za delo je dolžan voditi restriktivno politiko pri dajanju soglasij za uvedbo nočnega dela žena, jih izdajati le izjemno v posebej upravičenih primerih in na osnovi programov organizacij združenega dela o obveznem postopnem zmanjševanju nočnega dela žena in spremljati izvajanje teh programov.

2. Organi inšpekcije dela morajo pri svojih pregledih redno ugotavljati:

— kako organizacije združenega dela izpolnjujejo pogoje, pod katerimi je bilo dano soglasje za uvedbo nočnega dela žena in zlasti za nočno izmeno ugotavljati izpolnjevanje predpisanih splošnih in posebnih ukrepov in normativov varstva pri delu;

— kakor organizacije združenega dela zagotavljajo osnovne sistematične in periodične zdravstvene preglede vseh delavk, ki delajo ponoči (stalno spremljanje njihovega zdravstvenega stanja);

— kako organizacije združenega dela upoštevajo nočno delo kot posebni delovni pogoj pri osnovah in merilih za delitev osebnega dohodka in pri odmerjanju letnega dopusta.

3. Republiški sekretariat za zdravstvo in socialno varstvo mora v sodelovanju z zavodom SR Slovenije za zdravstveno varstvo izdelati analizo o vplivu nočnega dela na zdravje žena in predlagati konkretne ukrepe, ki bi jih bilo treba za to področje uveljaviti v dejavnosti zdravstvene službe in v organizacijah združenega dela.

4. Republiški sekretariat za delo naj v sodelovanju z zvezo sindikatov SR Slovenije, gospodarsko zbornico SR Slovenije in s skupnostmi za zaposlovanje redno vsako leto ugotovi in oceni učinkovitost sprejetih ukrepov za zmanjševanje nočnega dela žena ter se dogovori o nadaljnjih potrebnih akcijah.

5. O izvajanju teh priporočil in sklepov naj republiški sekretariat za delo poroča enkrat na leto skupščini SR Slovenije.

S. P.

ZAKON O ZDRAVSTVENEM VARSTVU TUJCEV V JUGOSLAVIJI

(Uradni list SFRJ, št. 2/74)

Po tem zakonu imajo pravico do zdravstvenega varstva v Jugoslaviji tuji državljani, osebe brez državljanstva in osebe, katerim je priznan status begunca ali jim je dovoljeno pribežališče v Jugoslaviji, bodisi da živijo v Jugoslaviji stalno ali začasno ali pa so na poti skozi Jugoslavijo.

Ce je zdravstveno varstvo tujcem zagotovljeno po jugoslovanskih predpisih o zdravstvenem zavarovanju ali mednarodnih sporazumih, veljajo zanje ti predpisi oziroma mednarodni sporazumi.

Zdravstvene storitve plača tujec sam, če ni v zakonu ali mednarodnem sporazumu določeno drugače. Zdravstvene storitve, ki jih tujec zahteva ob posebnih pogojih (npr. konziliarni pregled, dodatne preglede, posebno sobo ali hrano), plača tujec sam, če to ne vpliva neugodno na uveljavljanje pravic do zdravstvenega zavarovanja jugoslovanskih državljanov.

Zdravstvene organizacije in zdravstveni delavci morajo izkazati tujcu nujno zdravstveno pomoč; republiški predpisi določijo, kdo plača stroške za nujno zdravstveno pomoč.

Iz proračuna federacije se plačujejo zdravstvene storitve tujcem:

a) če jim je zdravstveno varstvo zagotovljeno po mednarodnih sporazumih in če v teh sporazumih ni določeno drugače;

b) če bivajo v Jugoslaviji na vabilo organa federacije;

c) če jim je zagotovljen status begunca in če dobivajo po posebnih zveznih predpisih denarno pomoč in zdravstveno varstvo;

č) če jim je dovoljeno pribežališče v Jugoslaviji in če so gmotno nepreskrbljeni ter od njih ni mogoče izterjati stroškov za zdravstvene storitve;

d) če zbolijo za kozami, kugo, kolero ali rumeno mrzlico;

e) če so člani posadke tujih morskih ladij in plovil notranje plovbe, ki so zboleli za spolno boleznijo, za katero so se zdravili v za to določenih zdravstvenih organizacijah.

Tujci, ki se v Jugoslaviji šolajo ali strokovno izpopolnjujejo, morajo biti zdravstveno zavarovani po naših republiških predpisih. Isto velja za tujce — štipendiste naših organov in organizacij s to razliko, da prispevke zanje plačuje sklad za zdravstveno zavarovanje štipendistov. Če tujca ne štipendira jugoslovanski državni organ ali organizacija, mora prispevek za zdravstveno zavarovanje plačati sam.

Za zdravstvene storitve tujcev, ki se plačujejo iz sredstev federacije, mora zdravstvena organizacija predložiti obračun zveznemu sekretariatu za delo in socialno politiko. V obračunu morajo biti navedeni podatki, ki so določeni v zakonu. Opozarjamo zdravstvene organizacije, da zvezni sekretariat včasih zavrne plačilo stroškov, če obračun ni izpolnjen tako, kakor določa zakon.

Ker je novi zvezni zakon o zdravstvenem varstvu tujcev v Jugoslaviji nekoliko drugačen od doslej veljavnega zakona, bo moral biti spremenjen tudi republiški zakon o zdravstvenem varstvu tujcev v SR Sloveniji (glej Ur. l. SRS, št. 28/71).

S. P.